

PRIMORSKI GOSPODAR

List za povspesevanje kmetijstva v slovenskem Primorju.

Ureduje *Anton Štrekelj*, državni potovalni učitelj kmetijstva v Gorici.
Izdaja „Goriško kmetijsko društvo“.

Štev. 23. V Gorici, dne 2. decembra 1907. Pečaj III.

Vabilo na občni zbor „Goriškega kmetijskega društva“,

ki se bo vršil

v ponedeljek, dne 16. decembra ob 10. uri predp.
v dvorani hotela pri „Zlatem Jelenu“.

DNEVNI RED:

1. Potrditev zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo o društvenem delovanju.
3. Odobritev računov in bilance za l. 1906. in proračuna za l. 1908.
4. Sprememba pravil.
5. Dopolnilna volitev: predsednika, I. podpredsednika, tajnika in 8 odbornikov.
6. Volitev dveh pregledovalcev računov.

G o r i c a, dne 30. novembra 1907.

Anton Jakončič,
predsednik.

Franc Kocjančič,
tajnik.

Opomnja. Kdor misli staviti na občnem zboru kak predlog, prijaviti ga mora predsedništvu vsaj 8 dni, predno se vrši občni zbor (§ 14). Kdor ni še plačal udnine za leto 1907 ne bo imel pristopa k zborovanju.

Amerika doma!

Bilo je v nedeljo popoldne. Od Nanosa sèm brila je mrzla burja. Hentano je zeblo in vse se je stiskalo k ognju. Posebno v krčmi pri Zalagarju v Mirnemdolu se je gnetlo mnogo ljudi. Žareča peč, ki jo je stari Matevž kaj čvrsto basal s suhimi čokiči, privabila je v sobo lepo število gostov in Zalagarjeva žena Tinca je imela polno dela, da je vsem postregla, mnogim seveda samo s hlebcom kruha. Vsakdo si pač ne more privoščiti kar polič vina, posebno ne v slabih letinah.

Ob dolgi mizi sedel je tudi učitelj Začel. Prišel je bil v krčmo med sovaščane, da se tu ž njimi kaj pogovori. V roki je imel „Primorskega Gospodarja“, katerega mu je izročil na poti sèm gredé vaški pismonoša. Poleg učitelja sedel je podžupan Smodin, največi posestnik v vasi in več drugih kmetov.

„Kako hočete možje, da bo kmet izhajal“, govoril je Smodin; „lani sem pridelal na celi svoji kmetiji pet hektov vina, letos pa še toliko ne. Davkov pa sem plačal lani dvesto-osemdeset kron, letos pa kar tristopetdeset. Letina dol, davki gor. Če bo šlo tako naprej, prodam vse, pa grem v Ameriko. Kaj se bom mučil tu zastonj. Blaž Požganov je pisal iz Amerike, da ima tam po petnajst goldinarjev na dan. Jaz ne zaslužim cel mesec toliko.“

„Ni vse tako, kakor se piše in govori o Ameriki“, rekel je učitelj. „Tam so v resnici boljši zaslužki, kot pri nas, ker premanjkuje ljudi, petnajst goldinarjev na dan pa ne zasluži noben naših izseljencev. Vesel mora biti s petimi kronami, včasih se pa še toliko ne dobi. Za ta denar pa se mora tam drugače delati kot pri nas. V Ameriki se smatra človek kot stroj. Usmiljenja Amerikanci ne poznajo dosti. Če človek oboli, pa gorje njemu. Človeško življenje ni Amerikancu nič. Pa kaj bi govoril o Ameriki! Saj imamo doma Ameriko, če hočemo delati. Le poglejmo, koliko nerazdelanega polja, koliko ledine je še pri nas! Res je svet v Ameriki tu pa tam morda bolj rodoviten, nego je naš, toda pomisliti je treba, da se morajo amerikanski pridelki tudi bolj ceno prodati. V svetu ni mnogo razlike, marveč v ljudeh. Če bomo posnemali mi napredne Amerikance, potem bomo tudi pri nas lahko boljše izhajali.“

„Kaj mi naj se učimo od Amerikancev kmetovati! mi, ki se pečamo s kmetijstvom že od pamtiveka! Kmetovati že znamo dobro, pa nimamo več s čim in vse nam hočejo pobrati za davke“, pripomnil je Smodin.

„Malo preveč se cenite, Smodin, če mislite, da Vam ni treba novih nauk. Ravno ta ošabnost je kriva, da gre naše kmetijstvo rakovo pot. Tu pri nas smo preveč starokopični ljudje in se držimo pretrdo starih navad. Vedno delamo tako, kakor so delali očetje in dobrih nauk nočemo poslušati. Dandanes je treba pa delati tako, kakor zahteva svet. Amerikanci so v tem oziru drugačni ljudje. Nobene iznajdbe, ki bi jim znala koristiti ne prezrejo. Vse vpeljejo na svoji kmetiji. Tudi pri nas bi lahko boljše šlo kmetom, če bi pridno čitali list „Primorski Gospodar, ki ga izdaja „Goriško kmetijsko društvo“.

„Kaj nas bodo škrici učili kmetovati! Potem pa ne bomo gotovo kmetovali eno leto“, rekel je Smodin.

„Narobe! Le vprašajte sosedne Vrhovce, ki so vsi vpisani kot udje v kmetijsko društvo in pridno čitajo ta list, koliko vina so pridelali, pa boste slišali! Najzadnji kočar ga je pridelal trikrat več, kot vi, ki ste največi posestnik v naši vasi“.

„To je pa že res“, pritrdili so drugi možje.

„Njim ni vzela grozdja peronospora, niti suša, ker so se ravnali po naukih, ki so jih čitali. Tam pa tudi pridno delajo nove vinograde na ameriški podlagi, pri nas pa spimo in čakamo, da nam vniči trtna uš še zadnjo trto. Pred leti ne bi dal za celi Vrh tisoč goldinarjev, tako so bili vsi zadolženi, sedaj ko so se poprijeli novega kmetijstva, poplačali so skoraj vsi dolgove in nekateri so shranili celo majhne svote denarja v hranilnico. Vidite, da se lahko tudi pri nas še izhaja, ako se hoč. Na Vrh je Amerika, pri nas je še Evropa“.

Tako je govoril učitelj in kmetje so mu dali prav. Navdušili so se tudi v Mirnemdolu za napredek in več njih se je vpisalo za ude v Goriško kmetijsko društvo, ki dela Ameriko — doma. Edino Smodin sanja še vedno o novem svetu. Če bo pa tam tako starokopiten, kot je tu, ga ne bodo Amerikanci nič veseli.

Zapisnik

seje osrednjega odbora „Goriškega kmetijskega društva“ dne 28. novembra 1907 ob 2 uri popoldne v društvenih prostorih.

Dnevni red:

1. Potrditev zapisnika zadnje seje.
2. Poročilo o društvenem delovanju.
3. Poročilo društvenih odsekov.
4. Odobritev letnih računov za l. 1906.
5. „ „ proračuna za l. 1908.
6. Odstop starih odbornikov.
7. Določitev prjhdnjega obč. zbora in dnevnega reda istemu.
8. Sprejem novih udov.
9. Slučajnosti.

Navzoči:

Predsednik: Anton Jakončič; c. kr. okraj. glavar dvorni svetnik grof Attems kot zastopnik c. kr. namestništva; dež. poslanec Anton Klančič kot zastopnik dež. odbora; I. podpredsednik dr. Alojzij Franko; II. podpredsednik grof Žiga Attems; tajnik France Kocjančič; odborniki: Rudolf Zdolšek, Rudolf Fiegl, Ivan Saunig, Maks Ukmar, Maks Ličen, Anton Kozem, Josip Mervic, Ignac Kovač, Anton Zuchiatti.

Predsednik konstatuje sklepčnost, pozdravi navzoče, predstavi gosp. dvornega svetnika grofa Attemsa kot zastopnika c. kr. namestništva in dež. poslanca gosp. Antona Klančiča kot zastopnika dež. odbora, naznani, da sta opravičila odbornika Obljubek France in Anton Štrekelj odsotnost ter otvori sejo.

1. K čitanju zapisnika zadnje seje omeni predsednik, da je bil isti ponatisnjen v društvenem glasilu in predlaga, da bi se opustilo čitanje. Rud. Zdolšek dostavlja, da se je izpustila debata v zapisniku pri premembi društvenih pravil in želi, da se dostavi opazka zadnjemu zapisniku, da se je potrdil § 6. starih pravil, ki se glasi: „Redni društveniki so oni, ki plačujejo letnino najmanj 3 krone“. Je z večino enega glasu. — Nato se odobri zapisnik.

2. Tajnik prečita poročilo o društvenem delovanju od 24. junija do 28. novembra t. l., ki se glasi:

Pri zadnji seji osrednjega odbora se je izrazila želja, da bi se sklical osrednji odbor bolj pogostoma k sejam. Tej zahtevi se pa ni moglo ugoditi, ker je zakasnela rešitev glavne točke za tako sejo, t. j. sestava letnih računov in bilanca za l. 1906 vsled bolezní bivšega uradnika.

Razne druge zadeve manjšega pomena ali take, ki so zahtevale brzo rešitev, je reševalo predsedništvo v svojih sejah. Predsedništvo je imelo v tem času 7 sej, v katerih so se reševali razni dopisi z oblastmi, naročile so se razne kmetijske potrebščine in umetna gnojila kot: modra galica, Tomasova

žlindra, superfosfat, kalijeva sol, šota za nastiljanje, lanene tropine in razno kmetijsko orodje. Posebno pozornost je obrnilo vprašanju glede na pomanjkanje krme, česar pa ni moglo samo rešiti radi pomanjkanja denarnih sredstev, pač pa se je obrnilo s potrebnimi nasveti in utemeljenimi prošnjami do vis. vlade in slav. dež. odbora, da se ugodno reši to važno vprašanje,

Z razpisom c. kr. namestništva z dne 21. t. m. se nam je dalo na znanje, da se je dovolil znižati prevozni tarif za krmne pridelke za prizadete kraje na Goriško-Gradiščanskem in sicer tudi za nazaj veljavno na drž. železnici do 1. avgusta in na južni do 1. oktobra t. l. V kraškem se razglasi ta določba tudi za tolminski okraj.

Istotako je skrbelo društvo z inseriranjem v strokovnih časopisih, da obrne pozornost veletržcev z vinom na naš letošnji obilni vinski pridelek in je dajalo na razna vprašanja brezplačno informacije.

Z razpisom 17. t. m. razpisuje c. kr. namestništvo natečaj za enega kletarskega nadzornika za Primorsko s plačo X. čin. razreda in 2000 K potovalnega pavšala za poskušnjo na eno leto. Po dobljenih skušnjah se obeta nastaviti več kletarskih nadzornikov, kar bi bilo le želeti v korist našega vinogradništva.

Predsedništvo se je obrnilo do vseh kmetijskih družeb v južnih kronovinah v svrhu, da se doseže skupen dogovor pri naročanju kmetijskih potrebščin in upati je, da se doseže tudi v tem oziru ugoden vspeh na korist južnih pokrajin.

Vsled naraščajoč. ga obrata s kmetijskimi potrebščinami si je moralo predsedstvo zagotoviti večji odprt kredit, kar se mu je ugodilo z osebnim jamstvom raznih gg. društvenikov pri tak. kreditnem zavodu.

Ugodno se je rešila težavna naloga priskrbe pripravnih društvenih prostorov s tem, pa so se najeli za dobo 10 let uradni prostori v pritličju palače Attems in novo zidano skladišče na dvorišču te.

Ker je moral bivši uradnik gosp. Pirih opustiti službo vsled bolezni, sprejelo se je začasno novo moč v osebi g. Ivana Gabršček.

Shod se je priredil od društva v tem času le eden in sicer v Lokavcu 8. septembra.

Podružnica se je ustanovila na Livku.

Odsekovih sej je bilo v tem času malo in nekatere so bile celo nesklepčne; želeli bi bilo, da bodo dohajali za bodoče odsekovi člani bolj redno k sejam, ako hočemo, da bo napredovalo društvo vsestransko; istotako bi bilo želeti, da bi obračala vis. vlada več pozornosti raznim prošnjam in predlogom društva in s tem vzbujalo med izvrševalnimi člani zanimanje za povzdigo našega kmetijstva.

Poročilo se sprejme na znanje brez opazke.

3. Tajnik prečita poročilo o delovanju odsekov, ki se glasi:

Čebelarški odsek je bil v tej dobi jako marljiv. 7. julija t. l. se je udeležil čebelarškega shoda v Nabrežini in sklical čebelarški shod v Gorici na dan 24. julija, kateri je bil dobro obiskan in se je bavil s premembo čeb. zakona. Načrt novega čeb. zakona, ki se je sprejel in odobril na tem shodu, doposlal se je dež. odboru.

Nabavni odsek je imel 2 seji, v katerih se je nasvetoval nakup raznih kmetijskih potrebščin in umetnih gnojil, katere nakupe je izvršilo predsedstvo.

Živinorejski odsek je bil sklican k eni seji, ki pa ni bila sklepna in se je čd načelnika tega odseka sestavljen referat o povzdigi perutnarstva prepustil osrednjemu odboru v razpravo.

Vinarski odsek je rešil v tem času razpis c. kr. namestništva z dne 16. julija zadevajoč izvršbo zakona za promet z vinom in moštom in podal nasvete, ki so za naše kraje in razmere najbolj ugodni.

Nato se prečita referat R. Zdolška, načelnika živinorejskega odseka, zadevajoč povzdigo kokošje reje na Goriškem. R. Zdolšek dokazuje veliki pomen, ki ga ima kokošja reja v kmetijstvu in stavi v povzdigo iste sledeče predloge:

- a) Urediti je treba iz vladnih in deželnih sredstev v Gorici takoj perutninarski zavod, kateri naj pokaže našim gospodinjam, kako je ravnati, da dospemo v kokošjereji do najvišjih uspehov. Dr. Franko je za ustanovitev takega zavoda in želi, da bi se tako uredil, da bi dobivali posestniki v tem zavodu perotnino čistih in priznanih pasem, ki bi najboljše ugajale za naše kraje. Ta predlog se sprejme.

V svrhu, da se iztrebi slabo pleme in nadomesti s primernim predlaga poročevalce:

- b) Prirediti je treba z vladno in deželno podporo perotninarske razstave in sicer vsako leto v drugem okraju. — Tudi ta predlog se sprejme.
- c) Vplivati je na to, da bi se na ženskem učiteljsišču v Gorici oziralo tudi na gospodinjstvo, da bodo mogle pozneje učiteljice poučiti svoje učenke tudi v tej stroki. Kot sredstvo naj služi med drugim tudi prej omenjeni perotninarski zavod, da se bodočim učiteljicam tudi praktično demonstrira ravnanje s perotnino. — Dr. Franko je mnenja, da bi sprejetje tega predloga ne imelo pomena, ker bi trebalo prej spremeniti šolski zakon, da sploh učiteljice poučujejo male dečke in deklice in bi tak pouk ne imel zaželjenega uspeha.

Poročevalec pojasnuje, pa podučujejo v Tolminskem okraju učiteljice v nadaljevalnih tečajih odrasle deklice v gospodinjstvu, da se poučuje tudi na možkih učiteljskih kmetijstvu, da je torej predlog umesten. Tajnik omenja, da ko se ustanovi perotninarski zavod v Gorici, našla se bo tudi pot, da se omogoči kandidatinjam, izučiti se praktično v perotninarstvu na tem zavodu.

Pri glasovanju pade predlog poročevalčev.

- d) Zahteva kot pglavitno vprašanje, da se ustanovi gospodinjska šola za Goriško, v kateri si pridobe naše bodoče gospodinje potrebno naobrazbo v gospodinjstvu. — Tajnik je za sprejetje tega predloga, ker smatra kot eden prvih pogojev izobrazbo našega ženstva v gospodinjstvu, ako se hoče doseči zboljšanje kmetijstva. Dr. Franko je proti in meni, kdo naj bi nosil to breme, da je še kmetijska šola za možke slabo obiskovana in da bi se sploh gojenk za tako šolo ne dobilo pri nas; če pa hoče kaka družba kakor Marijanišče v Ljubljani, kjer poučujejo nune, prevzeli tako šolo, naj se njim prepusti. Poročevalec pojasni, da je gospo-

dinjska šola v Ljubljani le v prostorih Marijannišča, da pa sprejema učenke in nadzira šolo c. kr. kmetijska družba in da se je za vstop v to šolo priglasilo veliko učenk iz Goriškega, ki bi zelo rade bile sprejete proti plačilu, da se je pa odklonil sprejem radi pomanjkanja prostorov. Ignac Kovač predlaga, naj se prepusti proučevanje tega vprašanja primernemu odseku — kar se sprejme.

- d) Prihodnjo pomlad meseca maja naj priredi Goriško kmet. društvo skupno s c. kr. kmet. društvom perutninarstvo razstavo v Gorici s podporo vis. vlade in dežele za celo deželo. Dr. Franko se strinja s tem predlogom in želi tako razstavo v svrhu, da se konstatira naša mizerija v perutninarstvu in določijo primerne pasme za vsak okraj. Ta predlog se soglasno sprejme.

4. Tajnik prečita poročilo finančnega odseka ter letni račun in bilanco za l. 1906. Dr. Franko želi z ozirom na to, da je taka kupčija zvezana z morebitnimi izgubami, za katere morajo nekateri člani, ki so kot poroki, osebno jamčiti, da se opusti kupčija s kmetijskimi potrebščinami in omeji društveno delovanje le na izdajanje lista in zastopanje kmetijskih interesov na sploh in naj se začne s kupčijo, ko bode imelo društvo dovolj lastnega premoženja in predlaga, da se načeloma sklene opustiti kupčijo s kmet. potrebščinami.

Predsednik se strinja v bistvu s to mislijo; dostavlja pa, da se bavijo slična društva tudi s tako razprodajo in da je društvo dolžno vršiti to nalogo po določenih društvenih pravilih. Tajnik je odločno proti temu predlogu, ker je edini praktični moment društvenega delovanja, ki vzbuja zanimanje s popolnoma reelno razprodajo raznih potrebščin za društvo in bi društvo izgubilo v slučaju sprejetja tega predloga nad polovico udov.

Po daljši debati, v katero posežejo Zdolšek, Mervic, Saunig, dr. Franko, sklene se prodajati kmet. potrebščine le proti gotovini. Na to se potrdijo letni računi in bilanca za l. 1906.

5. Tajnik prečita proračun za l. 1908. Na predlog R. Zdolška se izpusti točka 12. »izguba na blagu«, ker je neopravičena, na kar se potrdi proračun z dohodki 15.500 K in s stroški 15.400 K.

6. Sprejme se na znanje (v zmislu §. 20. dr. pravil) odstop sledečih gospodov iz odbora: predsednik Ant. Jakončič, podpredsednik dr. Alojz Franko, tajnik France Kocjančič, odborniki: Miha Zega, Anton Klančič, Anton Zuchiatti Rudolf Fiegl, Josip Mervic, Ignac Kovač, Anton Kozem, ker jim je potekla doba in Rudolf Zdolšek, ki stopi iz odbora ker zapusti Primorsko.

7. Sklene se sklicati občni zbor na dan 16. decembra 1907. ob 10. uri predpoldne v prostorih pri »Zlatem Jelenu« s sledečim dnevnim redom:

I. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.

II. Poročilo o društvenem delovanju.

III. Odobritev računov in bilance za l. 1906 in proračuna za l. 1908.

IV. Sprememba pravil.

V. Volitev: predsednika, I. podpredsednika, tajnika in 8 odbornikov.

IV. Volitev 2 računskih pregledovalcev.

8. Sprejme se 28 novih udov.

9. K tej točki se oglasi za besedo tajnik in predlaga, da se v svrhu,

da se zabrani ponarejanje živil in krmskih izdelkov, obrne društvo do vis. vlade s prošnjo, naj izpolni tukajšnje kemično poskuševališče s potrebnim osebjem, ki bi se bavilo s preiskavami živil in krmskih izdelkov in naj ob enem odredi, da se bodo od kmet. društva v preiskavo dani vzorci brezplačno preiskavali. Se sprejme soglasno.

Ivan Saunig interpeluje, kako je rešeno vpražanje o dobavi sena. Dež. poslanec Ant. Klančič kot dež. odbornik naznani, da je dovolila vis. vlada 25.000 K podpore za nakup sena, ter da se je prvotno določila cena senu 8 K 50 h za l q; da se pa vpoštevaje navedemo podporo in brezplačno vožnjo, ki se je tudi dovolila, ta cena izdatno zniža. To poročilo se vzame na znanje in se naroči predsedstvu, naj se ono zavzame za to, da se boče ta zadeva ugodno izpeljala.

Rud. Zdolšek predlaga z ozirom na svoj odstop iz živinorejskega od eka, naj se isti izpopolni z gg.: c. kr. živinozdravn. k. France Martelanec v Tolminu Simon Hrast na Livku in Peter Pavel Leban iz Sv. Lucije; v sadjarski pa naj se še sprejme gg.: nadučitelj Matija Kenda iz Volč in Josip Prijatelj iz Grahovega. Se sprejme.

H koncu predlaga po primernem utemeljevanju B. Zadolšek sledeče resolucije na vis. vlado:

I. Visoka c. kr. vlada se pozivlja, da pripozna »Goriško kmetijsko društvo« v Gorici kot edinega zastopnika in zagovornika koristi posestnikov slov. dela dežele. Soglasno sprejeto.

II. Visoka c. kr. vlada se pozivlja, da dovoli in porazdeli potom političnih c. kr. okrajnih glavarstev ali polom našega »Goriškega kmet. društva med naše kmetovalce naslednje podpore:

- a) za povzdigo govedoreje oziroma za nakup bikov in junice, osobito za Tolminski okraj 5000 K podpore;
- b) za povzdigo prašičjereje naj se nakupijo in porazdele po Krasu 20, po Goriški okolici 25 in po hribih v Tolminskem okraju 30 mrjascev jorkširske pasme in v to dovoli znesek K 2500 oziroma primerna, podpora.

Tajnik stavi k temu predlog, naj se pozivlja vis. vlado, da dovoli vže opetovano naprošene podpore 2000 K, ki naj se porazdele kot nagrade za vzorne hleve in gnojšča, ker je mnenja, dokler se ne odpravijo nedostatki v hlevih, je zboljšanje živinoreje in vpeljanje dobrih a tudi občutnih pasem iluzoričen načrt. Se sprejme soglasno.

- c) da se porazdelijo za povzdigo sadjereje nagrade za vzorne nasade 2000 K;
- č) za povzdigo čebeloreje in sicer za nakup poučnih pripomočkov 600 K;
- d) za povzdigo perutninarstva naj se omogoči ustanovitev perutninarskega zavoda in dovoli v to 2000 K.

Resolucije se sprejmejo soglasno.

Ker se ne oglasi nikdo več za besedo, zahvali se predsednik vsem navzočim in zaključi sejo ob 3/4 na 5 popoldne.

Gnojilni poskusi v letu 1906. na Goriškem.

A. Devarda,

nadzornik na c. kr. kmetijsko-kemičnem poskuševališču v Gorici.
v „Zeitschrift für das landwirtsch. Versuchswesen“.

(Dalje.)

Pri določevanju največega in najmanjšega pridelka se ravno tako ni oziralo na poskušnje št. 25., 31., 42., ker so se nam zdeli navedeni zneski previsoki nad znanimi povprečnimi uspehi.

Omeniti se mora nadalje, da so izvršili gnojenje nekateri poskuševalci prepozno spomladi. V II. tabeli¹⁾ navedeni so srednji pridelki pregledno še enkrat in obenem je navedena tudi večja množina pridelka v stotih (kvintalih), oziroma v odstotkih kakor tudi račun glede tega, ali se gnojilo izplača.

Za zadnji račun vzele so se sledeče vrednosti za podlago: Gnojilo je stalo v jeseni l. 1905. v Gorici:

1 q 15% superfosfata	6 K 16 v
1 q 40% kalijeve soli	15 K — v
1 q sena ²⁾	6 K — v

Na podlagi tega stane gnojilo za 1 ha v Gorici:

- a) za travnike v furlanski ravnini in za deteljjišča 53 K 37 v.
- b) za travnike v drugih delih dežele 47 K 14 v.

Pri sledeči razpravi o uspehu navedenih poskusov se ne bo pa vpoštevalo samo več ali manj neugodno vreme, ampak se bo oziralo tudi na različnost posameznih krajev dežele gledé talnih, klimatičnih in kulturnih razmer.

Pri travniških poskusih zaostali so pridelki na sploh radi nenavadnega vremena daleč za navadnimi. Tako vidimo, da znaša srednji pridelek sena v gorah, na Vipavskem in v Brdih samo 23·08 q do 21·95 q, na Krasu pa, kjer so rastline radi posebnih talskih razmer bolj podvržene suši, padel je ta celo na 19·87 q, to je skoraj ravno toliko, kakor pri onih poskusih na Vipavskem in v Brdih (s 17·87 q), kjer se ni kosilo kakor na Krasu, otave.

Srednji pridelek otave v gorah, na Vipavskem in v Brdih,

¹⁾ Priobčimo jo prihodnjič.

²⁾ Sredina iz Goriškega Tržaškega poročila od maja do decembra 1906.

Tek. št.	Ime	Okrajna sodnija Bivališče	Lega	Kakovost tal	Obdelovanje	Kodaj se je gnojilo	Dan	
							1.	2.
							Košnje	
38	Štefan Lazar	Banjšice 103	strmina	ilovnata	travnik	4 12	10 7	—
		6. Gorica.						
39	Anton Kofol	Čepovan	ravnina	vapneno-lapornata	"	25 11	26 6	.
40	Peter Trušnovc	"	strmina	"	"	20 11	1 7	.
41	Matija Bončina	Gorenja Tribuša 2	"	dobra, ilovnato-vapnena	"	26 1 1906	20 7	12 9
42	Franc Makuc	"	solnčna strmina	globoka vapnena	"	15 1906	15 6	.
43	Peter Gruđen	" 71	strmina	"	"	3 1906	19 7	10 9
44	Gregor Skvarča	" 57	900 m visoko proti jugu	vapnena	"	4 1906	28 7	.
45	Ferdinand Podgornik	"	senčna strmina	vapnena malo rodovitna	"	8 5 1906	15 6	13 9
46	Florjan Skvarča	" 51	strmina	ilovnato-vapnena	"	25 12	7	.
47	Jernej Humar	"	ob vznožju trnovskega gozda	glinasto vapnena	"	4 4 1906	10 6	6 9
48	Štefan Šuligoj	" 60	dolina	"	"	27 1	23 7	10 9
49	Ivan Pirih	" 37	strmina	vapnena	"	10 3 1906	18 7	4 9
50	Alojz Vončina	" 57	dolina	peščeno-vapnena	"	3 3 1906	28 6	2 9
51	Anton Makuc	"	strmina	vapnena	"	4 1906	10 7	.

Najmanj

Največ

Sredina:

1. iz poskusov, kjer je navedeno seno in otava (24 poskusov)

2. " " " " " samo seno (26 "

3. Pridelek sena preračunjen iz 50 poskusov

Pridelek v kg za parcelo po 200 m ²				Pridelek preračunjen za ha v q						Večji pridelek na pogojenem zemljišču za 1 ha v q			Opomba
negnojeno		gnojeno		negnojeno			gnojeno			Sena	Otave	Skupaj	
Sena	Otave	Sena	Otave	Sena	Otave	Skupaj	Sena	Otave	Skupaj				
97	--	103	—	48.5	—	—	51.5	—	—	3.0	—	—	L. 1805. gnojeno s hlev. gnojem. Kosi se samo enkrat, potem pase.
45	.	49.1	.	22.5	.	—	24.6	.	—	2.1	—	—	Nikdar gnojeno. Trpelo sušo. Oškodovane od krtoč.
35.3	.	56.5	.	17.6	.	—	28.3	.	—	10.7	—	--	Trpelo sušo.
25	4	70.5	36.3	12.5	2.0	14.5	35.3	18.1	53.4	22.8	16.1	38.9	Nikdar gnojeno. Otava trpela sušo.
135	.	152	.	67.5	.	—	76.0	.	—	8.5	—	—	Prej njiva. Prepozno gnojeno.
36	11	65.1	20	18.0	5.5	23.5	32.6	10.0	42.6	14.6	4.5	19.1	Nikdar gnojeno. Otava trpela radi suše.
74	.	106.4	.	37.0	.	—	53.2	.	—	16.2	—	—	—
28	5	29	8	14.0	2.5	16.5	14.5	4.0	18.5	0.5	1.5	2.0	Prepozno gnojeno.
50	.	71.4	.	25.0	.	—	35.7	.	—	10.7	—	—	Nikdar gnojeno.
45.5	17.8	59.5	24.9	22.8	8.9	31.7	29.8	12.5	42.3	7.0	3.6	10.6	Pred nekaj leti gnojeno s pepelom. Trpelo sušo.
47.3	—	74.9	25.6	23.7	0.0	23.7	37.5	12.8	50.3	13.8	12.8	26.6	Otava je posebno trpela sušo.
29	.	63.5	14	14.5	0.0	14.5	31.8	7.0	38.8	17.3	7.0	24.3	Nikdar gnojeno. Otava trpela sušo.
29	20	57	35	14.5	10.0	24.5	28.5	17.5	46.0	14.0	7.5	21.5	Nikdar gnojeno.
33	.	42	.	16.5	.	—	21.0	.	—	4.5	—	—	Trpelo sušo.
.....	12.5	0.0	14.5	21.0	4.0	25.0	—1.4	0.8	1.0	1) Napoved brez tek. št. 45., kor se je prepozno gnojilo.
.....	67.5	57.5	98.0	112.0	74.0	186.0	70.0	31.3	88.0	
.....	22.02	11.47	32.84	36.62	19.99	55.35	14.61	8.52	22.51	2) Napoved vstevši poskus 26.
.....	24.05	—	—	34.06	—	—	10.01	—	—	
.....	23.08	—	—	35.29	—	—	12.22	—	—	

Tek. št.	Ime	Okrajna sodnija	Legra	Kakovost tal	Obdelovanje	Kodaj se je gnojilo	Dan	
							1.	2.
							Košnje	
Brda in Vipavsko:								
		1. Kormin						
52	M. Korečič	Kožbana 17	strmi a	vapnenasta malo zemlje	gorski travnik	19 12 1905	28 6	.
53	Josip Korečič	" 15	"	"	travnik	4 2 1906	28 6	.
54	Iv. Peris sini	Venkovo 142	Sv. He'ena ravnina	težka glina (se lahko namaka)	5 letni travnik	30 11	30 6	27 10
		2. Gorica						
55	Anton Simčič	Travnik 129 pri Kojškem	grič	ilovica	travnik	4 12	20 6	24 7
56	Ant. Velišček	Luenje 129 pri Kojškem	"	rahla tla	"	11 11 1906	27 7	.
57	Janez Lipič	Šmartno	Vrhovlje	rudeča vapnena tla malo zemlje	gorski travnik	2 1906	14 7	—
58	Ivan Žižmund	Vogersko 27	ravnina	globoka peščeno-ilovnata tla	travnik z mahom	25 11 1905	3 7	28 9
59	Josip Marjin	" 16	Grič	peščena-lapornata tla	"	6 12	6 7	.
		3. Ajdovščina						
60	Vincenc Vodopivec	Kamnje 43	strmina	vapnena, pliva tla	kraški travnik	13 12	25 6	24 10
61	Val. Kompara	Lokavec 187	severna	rdeča, vapnena tla	travnik	25 11	26 6	.
62	Ant. Kompara	" 86	strmina	"	"	10 11 1905	29 6	.
63	Filip Stubelj	Šmarje 121	ravnina	gručasta-lapornata tla	"	12	23 7	.
64	Anton Jejčič	" 53	nekoliko viseča	"	"	12 1905	24 6	14 10

Najmanj

Največ

Srednje:

1. Iz poskusov, kjer je naveden pridelek sena in otave (5)

2. " " " " " " samo sena (7)

3. Pridelek sena samo iz vseh 12 poskusov preračunjen

Pridelek v <i>kg</i> za parcelo po 200 <i>m</i> ²				Pridelek preračunaj n za <i>h v q</i>						Veši pridelek na pogojenem zemljišču za 1 <i>h v q</i>			Opomba
negnojeno		gnojeno		negnojeno			gnojeno			Sena	Otlave	Skupaj	
Sena	Otlave	Sena	Otlave	Sena	Otlave	Skupaj	Sena	Otlave	Skupaj				
33.3	.	37.2	.	16.7	.	—	18.6	.	—	1.9	—	—	Seno trpelo radi suše.
44.2	.	62.9	.	22.1	.	—	31.5	.	—	9.4	—	—	Na travniku se kosi po trikrat.
137	65	175	97	68.5	32.5	101	86.5	48.5	136.0	19.0	16.0	35.0	Ni bilo suše.
27.7	6	49	32.5	13.9	3.0	16.9	24.5	16.3	40.8	10.6	13.3	23.9	Otlava trpela radi suše.
16	.	90	.	8.0	.	—	45.0	.	—	37.0	—	—	Nikdar gnojeno. Pridelek sena navaden.
44	—	70	—	—	—	22.0	—	—	35.0	—	—	13.0	Na „gnojenem“ mnogo detelje. Enkratna košnja. Ze junija velika suša.
56	8	100	23	28.0	4.0	32.0	50.0	11.5	61.5	22.0	7.5	29.5	Otlava trpela radi suše.
35	.	70	.	17.5	.	—	35.0	.	—	17.5	—	—	—
24	6.8	31.5	8	12.0	3.4	15.4	15.8	4.0	19.8	3.8	0.6	4.4	Velika suša.
48.5	.	67.2	.	24.2	.	—	33.6	.	—	9.4	—	—	Po prvi košnji velika suša.
45.3	.	68.3	.	22.6	.	—	34.1	.	—	11.5	—	—	Seno trpelo radi suše.
29.4	.	45.5	.	14.7	.	—	22.8	.	—	8.1	—	—	Pred leti se gnojilo z nekoliko pepelom.
30.6	5.2	41.6	9.6	15.3	2.6	17.9	22.3	4.8	27.1	7.0	2.2	9.2	Malo trpelo suše.
.	.	.	.	8.0	2.6	15.4	15.8	4.0	19.8	1.9	0.6	4.4	
.	.	.	.	68.5	32.5	101.0	87.5	48.5	136.0	37.0	16.0	35.0	
.	.	.	.	27.54	9.10	34.20	40.02	17.02	53.36	12.48	7.92	19.16	Napoved v številki poskus 57.
.	.	.	.	17.97	—	—	31.51	—	—	13.54	—	—	
.	.	.	.	21.95	—	—	35.05	—	—	13.54	—	—	

je znašal na gnojenih travnikih med 11·47 q in 9·10 q in dotični skupni pridelek med 32·84 q in 34·20 q.

Na podoben način sponesel se je srednji pridelek na gnojenih parcelah.

GOSPODARSKE DROBTINICE

Ko gnojimo v vinogradu, ne stavimo gnoja pregloboko. Najboljše je, če raztresemo gnoj po vrhu in ga potem podkopamo ali podorjemo. S tem pognojimo vso površino enakomerno in zrahljamo obenem vrhno zemljo. Redilne snovi, ki se nahajajo v gnoju, izpere voda sama h koreninam. Hlevski gnoj naj služi toraj v vinogradu za zboljšanje vrhnje zemlje! Redilne snovi nadomestimo prav lahko z umetnimi gnojili.

Če hočeš imeti pozimi dosti jaje, skrbi, da dobijo kokoši primerno hrano. Samo z zrnjem se kokoši vpitajo, nesejo pa malo. Najboljši so mesni odpadki. Gor. kmet. društvo prodaja take odpadke, ki so posušeni, po 42 vin. kilo. Zraven mesnih odpadkov dati je kokošim tudi zelenja, kakor je detelja, vrzote itd. Gork krompirjev močnik tudi dobro dé kot jutranja piča. Kurnik naj bo pozimi dovolj gork! Skrbeti je tudi za snago. Stare kokoši ne nesejo rade pozimi. Zato skušajmo si prihodnje leto vzgojiti piščance, ki se izvalijo meseca marca do maja. Spomladanske kokoši nesejo celo zimo, ako jih primerno krmimo.

Metulji malega pedica. — Ker ni bilo še do sedaj hudega mraza, prikazalo se je še malo metuljev, mater onih požrešnih črvov, ki žrejo spomladi majhne črešnjice. Kdor ni še stavil kolobarjev namazanih s petrino okoli črešnjevih debel, ta opravi lahko še vedno s pridom to delo. Tam, kjer se je petrina že strdila, treba jo je razpraskati ali pa vnovič namazati. Če se komu zdi, da je petrina pregosta in ne prijemlje dobro metuljev, pri-meša ji lahko nekoliko petroleja. Tudi že namazana petrina se s petrolejem zmehča. — Briči so letos jako pridno nastavljali kolobarje po drevju, ne pa tako Vipavci in Kraševci. Kaj pomeni to? Mari ne zobljejo tudi ti radi sladkih črešenj? Ali ne

zaupajo sredstvu. Če je to poslednje, pa naj vprašajo briske kmete, posebno pa one iz Biljane, Medane in Oslavja, pa ne bodo več neverni Tomaži. Letos je rešila ravno petrina marsikaterega briskega kmeta pogube.

POROČILA.

Imenovanja. — Rudolf Zdolšek, kmetijski potovalni učitelj v Tolminu imenovan je pristavom na kranjski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu. Kmetijskim potovalnim učiteljem s sedežem v Sežani imenovan je g. Jakob Lah, do sedaj knežji oskrbnik v Lovosicah na Češkem. Gosp. Lah je rodom tržaški okoličan (iz Rocola) ter je izvrstna moč. Poučeval bo sežanski pol. okraj, tržaško okolico in podgrajski sodni okraj v Istri. Goriški potovalni učitelj, ki je imel do sedaj tudi Kras in tržaško okolico v svojem področju, se s tem nekoliko razbremenil. — Za italijanske občine v severni Istri imenovan je kmet. potovalnim učiteljem s sedežem v Kopru gosp. I. Marsich.

Kazni do 200 K zapade po novem vinskem zakonu lahko oni, ki ni razobesil v kleti, kjer hrani vino za prodaj, odtisa tega zakona. Odtisi novega vinskega zakona na kartonu se dobijo v Gor. kmet. društvu po 10 v s pošto vred. Kdor vzame vsaj 50 odtisov jih dobi po 60 vinarjev.

Kmetijska podružnica Ivanjigrad-Zagrajec bode imela svoj občni zbor drugo nedeljo dné 15. decembra ob 3¹/₂ pop. v prostorih Ivana Švara na Ivanjemgradu hšt. 19. Dnevni red je: 1. poročilo predsednika o delovanju kmetijske podružnice, 2. pobiranje udnine za leto 1907. in 1908., 3. razni nasveti.

Nagrade za vzgledne vinograde. — Kmetijska družba za Trst in okolico* naznanja, da je c. kr. namestništvo z odlokom z dne 11. nov. t. l. št. II. 153/26 dovolilo nagrade za nove nasade vinogradov sledečim slov. prosilcem iz trž. okotice: I. nagrade po 50 kron so dobili: 1. Sirk Josip iz sv. Križa št. 46; 2. Nabergoj Alojz s Proseka št. 24; 3. Sancin Ivan iz Skednja št. 364. II. nagrade po 40 kron so dobili: 1. Sulčič

Ivan iz sv. Križa št. 9; 2. Bogatec Kristjan iz sv. Križa št. 91; 3. Miklavec Ivan iz Skednja št. 633; 4. Sancin Anton iz Skednja št. 21; 5. Sancin Stanislav Anton iz Skednja št. 647; 6. Oblak Josip iz Skednja. III. u a g r a d e po 30 kron so dobili: 1. Košuta Ivan iz sv. Križa št. 4; 2. Sedmak Franc iz sv. Križa št. 140; 3. Petelin Filip iz Trstenika št. 100; 4. Čok Mihael iz Lonjerja št. 124 in 5. Starc Jernej iz Kontovelja št. 30. Zaradi omejenih denarnih sredstev niso se mogli vzeti v poštev tudi takrat nego samo tisti, ki dosedaj niso še bili obdarovani; nekateri prosilci se bodo pa še le prihodnje leto mogli vpoštevati.

Službo kletarskega nadzornika razpisuje c. kr. namestništva. Temeljem § 13 zakona z dne 12. aprila 1907, drž. zak. št. 210. glede prometa z vinom, vinskim moštom in vinsko drozgo razpisuje se za Primorsko jedno mesto kletarskega nadzornika s sedežem v Trstu. Služba se podeli za sedaj začasno za dobo jednega leta in sicer s prejemki določenimi za X. činovni razred državnih uradnikov in s popotnim pavšalom 2000 K, a za to izkazati bo najmanj 150 dnij za službena potovanja. Oziralo se bo samo na one prosilce, ki so dovršili z dobrim vspedom šolo za vinogradarstvo ali kako drugo učilišče, v katerem se uči kmetijska kemija, oziroma enologija kot glavni predmet, in ki morejo dokazati večletno prakso v obratih kletarstva ali drugega vinogradarstva. Nadalje se zahteva natančno poznanje nadzorovalnega okoliša in v istem navedenih deželnih jezikov. Prosilci, ki so že prekoračili 40. leto svoje starosti, bodo morali v prošnji istočasno prositi za izpregled starosti. Redovito opremljene prošnje nasloviti je na c. kr. ministerstvo za poljedelstvo ter vložiti na c. kr. namestništvu v Trstu do vstevno 7. decembra t. l.

Priloga. — Današnji številki prilagamo nemško brošurico „der Ausgleich mit Ungarn“, ki nam jo je poslalo v razdelitev kmet. min. Spisal jo je prejšnji kmetijski minister L. grof Auersperg.

